
El pols dels monarques contra l'oligarquia barcelonina

Eduard Juncosa Bonet, Universidad Complutense de Madrid

L'objectiu d'aquesta comunicació és plantejar les principals estratègies que, en contextos diversos, va seguir la monarquia per fer front al blindatge oligàrquic de la ciutat de Barcelona a finals de l'Edat Mitjana i valorar-ne els seus efectes.

L'anàlisi s'inicia amb les reformes "revolucionàries" del model de govern de la cosa pública barcelonina establertes en els darrers mesos de vida de Pere el Cerimoniós (privilegi del 1386), de curt recorregut, atès el retorn a l'*statu quo* promogut pel seu primogènit.

De tota manera, s'observa, d'una banda, que el projecte seguí latent durant dècades, ressorgint amb força altre cop durant la conselleria buscaire nomenada per Galceran de Requesens, a mitjan segle xv, moment en què es visqué la «fugaç experiència d'un govern democràtic» (estudiada a partir del privilegi d'Alfons el Magnànim del 1455). D'altra banda, i des d'una perspectiva comparada, es pot comprovar que, tot i l'inicial fracàs que patí la política reformista del Cerimoniós al cap i casal de Catalunya, va tenir un èxit prolongat en altres indrets del Principat, com a la ciutat de Tarragona.

Finalment, un cop analitzades les conseqüències que es derivaren de l'aplicació del nou model de regiment municipal, se centra l'atenció en les reformes més rellevants que va patir el sistema com a fruit de la política de redreç de Ferran II.

Certament, l'anàlisi plantejat té un marcat enfocament polític, però no es fixa només en els aspectes més teòrics de l'organització institucional, sinó que també s'estudien els efectes pràctics sobre la vida urbana. Així doncs, s'atenen: el nivell d'autonomia municipal, els sistemes electorals, la composició del Consell de Cent i la Conselleria, el procés d'oligarquització del municipi i els principals conflictes entre els diversos estaments pel control efectiu del govern i les relacions que, en cada conjuntura, van mantenir amb la monarquia i els seus oficials a la ciutat.

Pel que fa a la comparativa amb el model tarragoní, la comunicació gira entorn a tres eixos: la relació entre la monarquia i la universitat, l'estructura dels partits municipals i el paper que va jugar Barcelona en la defensa dels interessos reials a la ciutat del Francolí.